

Ročník: 104 | číslo: 17 | 28. dubna 2024 | Cena: 18 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Liberalismus a fundamentalismus

EDITORIAL

Nerovnost mezi svobodou pro dobré skutky a svobodou pro zlé skutky

Libertas - svoboda, liberalitas - tolerance, liberalis - svobodný, jsou latinská slova nebo obdobně francouzská jako liberté, égalité, fraternité, která nám vešla pod kůži. Osvícenství vytvořilo nedotknutelné duchovní, etické a estetické principy západní civilizace, které se dodnes vyvíjejí pod pojmem liberalismus. Jeho zásadou je udržení svobody člověka, lidských práv, demokracie a právní rovnosti. Tato ideologie se vyvíjí od známého laissez faire až po neoliberalismus, který usiluje o co nejmenší zasahování státu do činnosti člověka vedoucí až k možnému diktátu menšiny většině. Došel zde svého konce? Regulace sociálního státu se začínají hroutit pod tlakem představy existence společnosti bez regulací a omezení. Reakcí na to jsou naopak populistická až fundamentalistická hnutí, za kterými se mnohdy skrývá autoritativní stát. Oboje ve vzájemném protikladu hrozí rozehráním demokracie ve prospěch vyvolených, nikoli povolovaných elit.

Zhoubného trendu si koncem sedmdesátých let minulého století všiml silně věřící ruský spisovatel žijící v exilu Alexandr Solženicyn. V roce 1978 v proslovu na Harvardově univerzitě nazvaném „Rozdělený svět“ všude uvedl: „Všude je možné a snadné podkopat administrativní moc a ve všech západních zemích byla ve skutečnosti drasticky oslabena. Obrana práv jednotlivce dosáhla takových extrémů, že učinila společnost jako celek bezbrannou vůči některým jednotlivcům. Na Západě je čas bránit ani ne tak lidská práva, jako lidské povinnosti.“ Dalšími slovy pokračuje v kritice i současného trendu přesměrování liberální společnosti: „Dnešní západní společnost odhalila nerovnost mezi svobodou pro dobré skutky a svobodou pro zlé skutky.“ Solženicyn mluví o destruktivní a nezodpovědné svobodě, které byl poskytnut neomezený prostor. Tvrdí, že se „ukázalo, že společnost má nedostatečnou obranu proti propasti lidské dekadence, například proti zneužívání svobody k morálnímu násilí.“

Vyjadřuje-li se k Bohu, tvrdí: „Pán tohoto světa nenese v sobě žádné zlo a všechny vady života jsou způsobeny scestnými sociálními systémy, které je proto nutné korigovat.“

Magazín Českého zápasu se tentokrát svým tématem věnuje liberalismu a jeho opaku fundamentalismu, populismu, totalitarismu. Zmíněný ideologický směr má svůj odraz a zrcadlení ve světě religiozním a úzce je s ním spjat. Chceme poukázat na zranitelnou a křehkou rovnováhu, kterou je nutné udržet v zájmu demokracie, skutečné svobody a tolerance nejen náboženské, ale i společenské vůbec.

-red-

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Ohlédnutí za Velikonocemi - velkopáteční pobožnost v Šarovech

Tradici pobožnosti křížové cesty jsme ve zlínské náboženské obci znovuobjevili v době covidu. Tehdy bylo setkání v přírodě jedinou možností, jak prožít velikonoční události ve společenství církve. Tato forma pobožnosti nás natolik zaujala, že jsme ji začali konat každý rok – ovšem pokaždé někde jinde. Je to příležitost poznat nová místa i různá výtvarná pojetí téže tematiky, čtrnácti zastavení Ježíšovy cesty na Golgotu až ke kříži a hrobu.

Letos to bylo počtvrté a volba padla na Šarovy, vesnici jižně od Zlína. Byl pátek 29. března 2024. Tentokrát se pouť poněkud lišila od předešlých. Kdo nepoučený se snad domníval, že jede na výlet, brzy po výstupu z autobusu poznal rozdíl. Z místních obyvatel se k nám jako první připojil pan Pavel Leicman, herec Městského divadla Zlín, který ochotně přislíbil spolupráci. Poblíž prvního zastavení na nás čekal hlouček zdejších katolických věřících, kteří naši skupinu rozšířili nejen početně, ale i propojením mezi našimi církvemi.

Už předem jsme byli připraveni na to, že ztvárnění křížové cesty v Šarovech je nezvyklé, snad až strohé. Autoři projektu, sochaři Pavla Kačírková a Jan Ambrúz zasadili do krajiny podél cesty betonové siluety 14 křížů o velikosti lidské postavy. Jsou jeden jako druhý, bez jakýchkoli dodatků. Kolemjdoucím mohou připadat fádňě. Liší se jen římskými číslicemi, které označují pořadí jednotlivých zastavení. Různý je ovšem průhled kříží do okolní přírody, což byl i záměr autorů.

Zatímco průvodní slovo pobožnosti spojené s modlitbami náleželo bratru faráři Zdeňku Kovalčikovi, pan Leicman se ujal přednesu básní Josefa Suchého ze sbírky Křížová cesta. Jímavé verše propojují utrpení Krista s všímavostí k přírodě a nacházejí v ní mnohou symboliku. Navíc oslovují posluchače a vtahují ho do děje.

Náš nevelký zástup kráčel do mírného kopce od zastavení k zastavení. Zazněla píseň, byl přečten biblický text. Postupně se odvíjel průběh strasti plné Spasitelovy cesty. Atmosféra naší pouti s časem zvažněla. Děti zapalovaly ke každému kříži svíčku. Kdosi se opozdil, aby se mohl na chvíli posadit uvnitř kříže a zůstat v tichu a meditaci. Jen ptáci nad hlavami a rozkvetlé stromy všude kolem jakoby už znaly celý velikonoční příběh – jeho radostný závěr.

Konečně jsme došli k cíli. Nebyla to hospůdka, jak to bývá při výletech. Dospěli jsme k návrší s krásným rozhledem do jarní krajiny. Když jsme se rozcházel, v uších nám ještě zněly útěšné verše poslední básně Josefa Suchého.

*„On v hrobě nesetrvá déle,
on vstane v oslaveném těle,
jak bledý ocún na lukách.
Kdo věří v něj, dospěje k spáse
po klopotách a pouti časem,
až přejde do věčnosti práh.“*

Radana A. Váňová,

foto (více na webu církve): L. Gazdoš, M. Sladkowski, A. Turečková

Týdeník Církve československé husitské.

Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6. Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik: Milan Udržal. Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková. Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz, tisk: Grafotechna plus. Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00. Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail:prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

NAD PÍSMEM

Aby radost byla plná

J 15,1-8

... pokoj Kristův at' je s námi.

Obraz vinného kmene a jeho ratolestí odkazuje u evangelisty Jana k lásce proudící jako životodárná míza mezi Ježíšem a jeho učedníky. K tvořivé, oživující a sebe darující síle, která utváří pospolitost. Odkazuje ale také ke starozákonnímu motivu Izraele jako vinice Páně, jak je zapsán u Izaiáše v Písni o vinici, která pro své sobectví a žádostivost plodí, přes veškerou péči hospodáře, jen kyselé hrozny. Jak vidno, nestačí pouze ústy vyznávat.

Obraz vinného kmene a ratolestí je názorným, nemoralizujícím a krásným příkladem provázanosti, důvěry a otevřenosti, která umožňuje, aby mezi námi a Ježíšem a mezi námi navzájem proudila láska. Lépe už to Jan vyjádřit nemohl. Staví před nás Ježíše, který je živ z proudu Boží milosti a sám se v odevzdanosti proudem stává, na rozdíl od nás, kterým často chybí důvěra, a to, co v nás bylo zprvu živé a měkké, tvrdne a zasychá. Je to vlastně příkladné, že se člověk ve své nejistotě začne nakonec víc spoléhat na to, co je pevné a tvrdé, a odmítne vše, co se mu zdá být křehké a zranitelné. Škoda jen, že v tom pevném a tvrdém už většinou neproudí tolik životodárné mízy, anebo neproudí žádná.

Být naroubován na Kristův vinný kmen znamená uvědomit si i každodenní zkušenost Boží štědrosti a přízně, ze které je živ tento svět a které si člověk ve svém odcizení přestává být vědom. Jde o to, na co v životě nakonec spoléháme a jaký je náš poslední horizont.

Navrhují se teď obrátit k evangeliu, kde nás hned na začátku zarazí Ježíšovo vyjádření: „Já jsem pravý vinný kmen...“. Ponecháme-li v bázni a pokoře nepředstavitelnost Boží, stojí před námi pravý vinný kmen. Mohl by se totiž docela dobře vyskytnout i nepravý a s tím je třeba počítat a vyzkoušet svoji víru, zda jsme si za ten pravý kmen nedosadili nějakou náhražku, což se, jak doufám, nakonec vždy pozná po ovoci a po lásce ke svým bratřím a sestrám. Ovšem i láska může mít mnoho poloh. Jak řekl Karol Efraim Sidon v rozhovoru s Karlem Hvizďalou, mnozí lidé žijí velmi často v domněni, že milují, aniž lásku prokazují. Praktické skutky lásky jsou vždy víc než pouhá definice, protože žebrák potřebuje almužnu a ne definici. S žebrákem je to ovšem snazší než s vlastním partnerem nebo dětmi, neboť tehdy zůstává naše vřelost často sterilní a neprojevená.

Ještě jeden příklad si vezmeme, tentokrát z Markova evangelia, z 6. kapitoly, kde Ježíš vysílá dvanáct učedníků. Podle jeho slov si nemají na cestu nic brát, žádný chleba, žádnou mošnu a peníze do opasku, jen sandále a jedny šaty, ale mají jít po dvou, aby, jak se můžeme domnívat, vzájemným vztahem a láskou svědčili o Boží milosti, aby se Boží láska projevila mezi nimi.

Nést hojné ovoce není jen otázkou našeho výkonu, ale spolupráce, slunce a listů, živin a oxidu uhličitého, symbiotického sou-

ČTVRTÁ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost. Aleluja. (Žalm 98,1.2)

První čtení: Skutky 8,26-40

Tužby velikonoční (III):

2. Za duchovní probuzení v naší vlasti, za církev a její poslání ve společnosti, modleme se k Hospodinu.
3. Za naši věrnost biblickému poselství a horlivost v křesťanské službě, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, tvůj Syn je kmen a my jsme ratolesti. Prosíme tě, zachovej nás při kmeni, at' vydáváme dobré ovoce! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, at' slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Janův 4,7-21

Evangelium: Jan 15,1-8

Verše k obětování: Žalm 66,5.8

Verš k požehnání: Jan 15,5

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, ve svátosti večeře Páně jsme přijali tvou pravdu a sdíleli tvůj život. Dej, at' rosteme v radosti a moudrosti tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 58, 103, 162, 110, 293, 294

Požehnaný jsi, Hospodine, Králi světa,
který nám dávaš plody vinné révy,
který jsi láskou bez konce a štědrosti bez hranic
a který nám pomáháš přemáhat naši malost a strach
skrze svoji otevřenou náruč v Ježíši Kristu. Amen.

žití hub s kořeny, vláhy, klimatu a nakonec lásky, která proudí vesmírem a touží se dotknout. A tak se nám symbolem života, smrti i vzkříšení stává znovu a znovu vinná réva, aby jeho radost byla v nás a naše radost aby byla plná. **Jiří Pihák**

Koncert v Plzni s verši Miroslava Matouše

Srdečně zveme na koncert Víra, naděje a láska v písních B. Smetany, A. Dvořáka, V. Nováka, L. Janáčka a B. Martinů. Písně přednesou Jaroslava Hermanová Zamrazilová a Nikola Eckertová. Hudebně doprovodí Blahoslav Rataj, poezii Miroslava Matouše přednese Kateřina Hamr, program uvede Tomáš Novák. Koncert se koná při příležitosti Roku české hudby 12. května 2024 v 18 hodin v plzeňském kostele Krista dobrého Pastýře (Husova 1) po večerních Chválách. **Tomáš Novák**

Strážci pokladů a hledači nových pramenů

Naše společnost je rozdělená, často se zdá, na dvě poloviny, ve skutečnosti je to rozdělenost mnohem komplikovanější. Podobně je tomu v církvi.

Toužíme po jednotě? Nebo nás naopak baví být odlišní, jiní? Možná už v tom se od sebe lišíme, jedni se chtějí odlišovat, druzí touží po splývání s ostatními.

Ono to vlastně patří k naší základní životní situaci, že nemůžeme být stejní, ani kdybychom se o to snažili. Jistě, můžeme se posouvat například směrem k větší jednotě, k větší unifikaci, nebo naopak k větší rozmanitosti, k pluralitě, ale je to jen posun.

Naše rozdílnost je daná již polaritou mezi mužskostí a ženskostí, ale také tím, že nejsme stejně staří.

Ani není možné vyjmenovat všechny odlišnosti, vždyť se lišíme ve fyzické, psychické i sociální rovině, ale také v dimenzi spirituální. Jedni mají potřebu ovládat druhé, dominovat, druzí mají tendenci se podřizovat, ustupovat.

Máme odlišné zkušenosti, pozitivní i negativní.

Někdo je praktický, má blízko k činu, neváhá vyhrnout rukávy, někdo naopak zůstává v rovině teorie, umí abstraktně a logicky myslet, odhadne rychle, co by bylo možné udělat jinak či kde lidé v praxi nají krátkozrace či přímo nesmyslně.

Často se tím zabýváme, posuzujeme, kdo jaký je. Rádi si v tom děláme jasno, a tak máme tendenci si ostatní zaškatulkovat,

řešíme, kdo je narcista či autista, řešíme, kdo je levičák či pravičák. Mnohé naše škatulky už jsou rovnou pejorativní, druhé snižující.

Někdy se zabýváme naopak sami sebou, je pro nás zajímavé být kamsi zařazen třeba pomocí psychologických testů, astrologických pozorování apod. Hledáme pochopení sebe sama a vyjasňujeme si, proč fungujeme, jak fungujeme, proč s některými vycházíme snáze, s jinými hůře.

Něco v nás se bojí být jinými a zároveň něco v nás touží nebýt pouze součástí, pouhým kolečkem šedé nerozlišené mašinerie.

Další pozoruhodný rozdíl je, nakolik potřebujeme žít v nějakém spolehlivém řádu, pořádku, či naopak proplouvat chaosem a dokonce chaos a neklid vytvářet, řády a pořádky světa problematizovat. A nejen pořádky světa, v našem případě církevní organizace, a také církevního učení, církevního jednání.

A tak vznikají dvě strany: Jedna se bojí chaosu, druhá ustrnutí. Kdo se bojí chaosu, bojí se změny, kdo se bojí ustrnutí, touží po změně.

A tak stojí proti sobě konzervativci a progresivisté. Konzervativci mají pak tendenci držet se starých pořádků, tradice (pak jsou tradicionalisty) a doslovné interpretace tradice ať již ústní či písemné (pak jsou fundamentalisty). Progresivisté touží po pokroku, tedy po změně, proto napadají staré tradice, napadají nadčasové chá-

pání dávných řádů, vidí je jako překonané, přežitě. Touží po svobodě (pak liberalisté), aby prosadili svou vizi, zároveň mají sklon svou vizi pojímat jako jedinou správnou, a tak chtějí svobodu spíš jen sami pro sebe – tedy stávají se spíše kvaziliberalisty.

Konzervativci se děsí progresivistů, progresivisté konzervativců. V lepším případě se nesnaží použít mocenské prostředky ke vzájemnému omezení. Bývá nastolen jakýsi smír, žití vedle sebe. Někdy je to ale jen důsledek bezmoci, neschopnosti toho druhého přemoci. V lepším případě se jedná o velkodušný postoj s širokou hrudí, velkým srdcem, ve kterém je jasné, že se vzájemně potřebujeme a doplňujeme. Znamená to, že ideál není v potlačení „nesprávné“ koncepce, ale v rovnováze mezi přirozenými silami ve společnosti. Přemýšlí tak pluralisté, schopní unést a snést protiklady vedle sebe.

Nejde jen o shovívavost vůči druhým. Jde o uvědomění si toho, jak sami jsme vystaveni, že v každém z nás tyto síly bojují. Naše touha po něčem jistém s naší touhou po něčem dobrodružném. Naše touha po stálosti a naše touha po změně.

Ve všech z nás je kousek strážců dávných pokladů i kousek hledačů nových pastvin a nových pramenů.

Připusťme si to sami v sobě a snad v nás vykvete lepší pochopení pro druhé, pro naši různost, pro naše odlišné důrazy, strachy i touhy.

Tomáš Novák

Obtížnost hledání pravdy a vize budoucího křesťanství

V současné době ustoupily více do pozadí různé myšlenkové střety křesťanů kvůli nauce a různé věroučné spory v církvi. Toto napětí existovalo od počátku i v naší církvi a odehrával se v ní usilovný zápas o pravdu Kristova evangelia, které je ohrožováno jinými lidskými pravdami, klamy a omyly. Někdy byl tento zápas i velmi vyostřený a byl spojen s osobním napadáním a konflikty mezi stoupenci různých myšlenkových směrů. I když se zdá, že utichl tento konflikt ve věroučných otázkách, neznamená to, že by v církvi našich dnů neexistovalo názorové pnutí, spíše je tomu naopak. Konfliktními tématy zjitřujícími atmosféru napříč společností a církvemi jsou sociálně-etické otázky a politické názory. Věřoučná témata nejsou tak vyhledávaná, jako tomu bylo dříve, ačkoliv teologie, teologické myšlení a formulace „pravdy evangelia“ a „zdravého učení“ jsou pro církev nepostradatelné. Možná je v tom i určitá rezignace na obtížné hledání pravdy a její zdůvodnění a obhájení v protinázorech a diskusích, které vždy k hledání pravdy patřily.

V současné situaci se místo o objektivní pravdě hovoří o lokální pravdě ve smyslu, že nelze formulovat všeobecně platnou pravdu.

Člověk může maximálně formulovat místní pravdu. Veškeré naše vědění je vcelku pouze lokální (W. Brueggemann). Pravda v sobě vždy zahrnuje i prvek určitého donucování (H. Arendtová). Všechny nároky na světovládu, které si historické autority činily ve jménu pravdy, byly odhaleny jako klam. Může to mít pak takové důsledky, že neexistuje žádné „objektivní“ poznání pravdy, jen křesťanské přikázání lásky, které nám dává jedinou šanci, abychom jako lidé přežili.

Někteří filozofové hovoří také o tom, že se v přítomném čase projevuje „postmoderní kult euforického povrchu“ a lidstvo vstoupilo po „věku víry“ (středověk) a „věku rozumu“ (osvětenství a moderna) do „věku interpretace“, kdy dominují již jen nejrůznější jednostranné pohledy a zájmy. Svět se čím dál víc rozměňuje na hru nejrůznějších interpretací (G. Vattimo).

V budoucí době se dá očekávat dále postupující trend sekularizace. I když někteří hovoří již o době postsekulární. Trendem sekulární společnosti je nezávislost společenského, kulturního a politického života na církvi i diskontinuita s tradicí a dosavadními hodnotami. Náboženství se tak bude stále více „privatizovat“ a bude založeno

na soukromé spirituální motivaci bez zájmu o institucionalizované a tradiční křesťanství. Křesťanství se také může proměňovat v sociální hnutí bez Boha a jeho autority, založené předně na solidaritě a pomoci člověku. Důraz bude kladen na křesťanskou lásku bez objektivní pravdy víry či metafyziky. Postmoderní interpretaci křesťanství se stává solidarita bez metafyzického Boha.

Podle prof. Tomáše Halíka prožívá křesťanství v dějinách své „odpoledne“, jak je charakterizuje ve stejnojmenné knize *Odpoledne křesťanství* vydané v roce 2021. Křesťanství podle jeho pohledu nebude mít budoucnost, jestliže neprojde hlubokou transformací. Změnu nepřinesou jen vnější reformy institucí, ale hlubší teologie a spiritualita. Nabízejí se podle něho dvě podoby náboženství, jedno, které se snaží opírat o politickou moc ve smyslu politizace náboženství, a druhý typ jako spiritualita oddělená od církve. Křesťanská víra by si měla zachovat kritický odstup od obojího. Křesťanství by se nemělo v budoucnu proměňovat ani v politickou ideologii, ale ani ve vágní spiritualitu, rozplývající se v ezoterice. Podle různých myslitelů bude mít budoucnost takové křesťanství, které bude ekumenicky otevřené a které se bude věnovat diakonii a ekologii.

Velkou ekumenickou vizi budoucí jednoty křesťanství nastínil Hans Küng. Setkáváme se s ní také v jeho knize *Malé dějiny katolické církve* v jejím závěru, kde je kapitola s názvem „Jaká cír-

kev má budoucnost?“. Podle Künga pravá ekumenicita křesťanství vychází z evangelia. Zaznívá zde i výpověď, že „mír mezi národy není bez míru mezi náboženstvími“. Tento Küngův projekt celosvětového ekumenismu na základě dialogu a tolerance se velmi podobá vizi Jana Amose Komenského z jeho *Obecné porady o nápravě věcí lidských*.

Vedle ekumenické spolupráce je druhým rysem budoucího křesťanství služba potřebným. I když robotika a její rozvoj může nahradit různé profese a lidské činnosti, odborníci, zabývající se budoucností a vývojem společnosti, upozorňují, že pečovatelská činnost o bližní, děti či seniory, nebude nahrazena. Služba potřebným (diakonie) a její rozvíjení bude však i v budoucnosti doprovázet hlásání evangelia a slavení liturgie, neboť na těchto třech základních projevech stojí křesťanská církev v každé době. Aktuální oblastí přítomnosti ve vztahu k budoucnosti je ekologie. V této existenciální společné problematice lidstva 21. století, týkající se budoucnosti, se dotýkáme tajemství a řádu přírody a kosmu jako Božího stvoření v univerzálním horizontu našeho lidství. Křesťanství má upozorňovat na zázrak stvoření, představovat a uskutečňovat skromnější životní styl a být v každé době nositelem naděje, která se vztahuje k Bohem otevřené a připravené budoucnosti.

Tomáš Butta

ANKETA

1) *Co považujete za křesťanský fundamentalismus?*

2) *Myslíte, že je Církev československá husitská liberální církev?*

3) *Do jaké míry brzdí fundamentální názory vývoj etiky v církvi reagující na vývoj společnosti?*

Jana Krajčířiková, tajemnice Ústřední rady ČČSH

1) Lpění na určitých dogmatech, která by dle přesvědčení jeho zastánců měla být neměnná. Odvolává se na Bibli, v níž lze ovšem najít argumenty i pro liberální přístup.

2) Naše církev ve svých počátcích určitě byla velmi pokroková a s hrdotí se k tomu stále hlásí. V dnešní době je liberální v tom smyslu, že v ní panuje velká pluralita názorů, což je jistě pozitivní. Z toho důvodu ovšem už není schopna vizionářsky reagovat na společenský vývoj.

3) Rozhodování v naší církvi je založeno na demokratických principech – ke každému zásadnímu rozhodnutí je potřeba dosáhnout shody většiny. A vzhledem k již zmíněné pluralitě názorů, mezi nimiž se najdou i ty fundamentální, jsou tím pak přirozeně ovlivněna i vyjádření církve k současným etickým otázkám.

Juraj Dovala, brněnský biskup

1) Přehnaný důraz na některé aspekty Písma, ale i života celkově. Někteří křesťané jsou schopni vyrvat jednu větu z Bible a otloukat vám ji o hlavu. Často se s tím setkávám. Mě fascinují biblické postavy, které něco ze zákona nabourávají a tím ukazují, že Boží láska je nad zákonem. Josef těhotnou Marii nevydá sanhedrinu, i když Mojžíšův zákon mluví jasně, Ježíš uzdravuje i o šabatě a svým milosrdenstvím nabourává celý kontext zákona, Pavel si nedělá těžkou hlavu z obřízky atd. Všichni nám sdělují, že naše víra musí být postavena na vnitřní svobodě a lásce.

2) Ano, je a jsem za to nesmírně vděčný. „Liberální“ není nádivka – jak to mnozí dnes prezentují. Jan Hus za svobodu svě-

domí zaplatil cenu nejvyšší. Tím následoval našeho Spasitele, který umřel proto, abychom všichni byli vnitřně svobodní. Aby zmizelo donucování ve víře a náboženské i sociální elitářství. Vždyť v Kristu nacházejí plnost přijetí a plnost božského světla všichni lidé na světě. ČČSH stojí na těchto principech, nikdy jsem se nesetkal s tím, že by byl z naší církve vyloučen někdo za svoje názory či přesvědčení. Každý má tady své místo, pokud tu chce sám být a podílet se na díle Ducha. Díky Bohu za to.

3) Společnost i církev potřebují konzervativní i liberální myšlenky. Ony se doplňují a vyvažují, jinak by život stagnoval. Pravý liberalismus si váží základní morální hodnoty, stejně jako konzervativci, není to chaos ani anarchie. Problém nastává, když se někomu práva upírají a fundamentalisté trvají za každou cenu na „starých zavedených pořádkách“. Tehdy se vývoj brzdí, ale stejně neubrdí, protože život je jako řeka. Takovým obdobím se dá proplout jedině kultivovaným dialogem, aby třenice nezanechaly veliké rány na duších lidí i samotné církve.

Lukáš Bujna, plzeňský biskup

1) Nemá smysl zabývat se na malé ploše ankety fundamentalismem jako historickým fenoménem církevních dějin, zejména v prostředí amerických protestantských církví. V obecnějším smyslu vnímám fundamentalismus jako způsob myšlení, který se dovolává ideových základů (fundamentů), ale jednostranně si je vykládá tak, aby si s jejich pomocí zjednodušil, zpřehlednil celkový obraz světa, často s cílem kritizovat jevy, které s jednostranným výkladem nesouzní. Jde například o doslovný výklad

biblických textů, třeba o stvoření, kterých fundamentalisté využívají k popírání evoluce. Fundamentalismus v morální oblasti vede například k odsuzování rozvedených nebo lidí s menšinovou sexuální orientací. Stačí si najít a doslovně vyložit konkrétní biblický text, kterým si podložíte svůj negativní názor, utvrdíte se v náhledu na „moderní zkažený svět“ a zidealizujete si doby minulé, které přitom do ideálu měly daleko.

2) Naše církev vznikla jako teologicky liberální, dnešním výrazem bychom řekli progresivní. Tradiční dogmata neopustila, ale snažila se je duchovně tvůrčím způsobem a s ohledem na vědecké poznání interpretovat pro moderního člověka, a tak opět zvěrohodnit poselství evangelia. Dnes je situace v církvi složitější. V příliš rychle se měnícím světě a také s přibývajícím věkem roste v člověku potřeba stability, tradice, jistot. Názorová pluralita je zkouškou, ve které můžeme osvědčovat věrnost jedinému Ježíšovu přikázání: „Milujte se navzájem.“ Pro církevní společenství je důležité umět v lásce Kristově unést i určitou míru rozdělení – vždycky v ní budou proudy konzervativnější a liberálnější. Navzájem se potřebují – vyvažují se, aby nesklouzly do extrémů.

3) Biblických fundamentalistů v naší církvi mnoho neznám, ale problém diskusí o sporných etických otázkách spočívá mimo jiné v tom, že v nich bývají nejhlasitější a nejurputnější právě stoupenci extrémních názorů, a to na „pravém i levém křídle“. Je dobré s tím počítat – a nenechat se otrávit a nevzdat hledání pravdy.

Eva Mikulecká, farářka NO Praha - Michle

1) Fundament – základ. Buď je to, co považujeme za základ, dobré nebo ne. Mladí lidé, a já jsem také bývala mladá, učení církve obtížně přijímají. Chybí nám obvykle pokora, jsme netrpěliví a chceme církev změnit rychle, razantními vnějšími změnami. Základ učení křesťanského si stanovuje církev v průběhu dějin opakovaně. Mnohdy to neznamená, že by se generace před námi mýlily, ale společnost a život té které doby se diametrálně liší od dob předchozích.

2) V době, kdy jsem se teologicky vzdělávala na Husitské bohoslovecké fakultě, byl za liberála č. 1 v církvi považován Alois Spisar. Měli jsme za úkol si jeho dílo přečíst, ale z mnoha stran jsme vnímali, že teprve biblická teologie je tím pravým. Přesto opravdovost života tzv. liberálních křesťanů nám připravila svou aktivitou kostely, sborové domy, hřbitovy, kaple, bytové domy, dětský domov, divadla, nakoupili pozemky...

Vytvářeli podmínky pro shromažďování, společnou práci se jejich vztahy utužovaly; porozhlédneme-li se alespoň po současné České republice, je vidět, že těch míst a objektů bylo hodně. Mě to naplňuje velkou vděčností a pokorou k jejich tzv. liberální církvi, nemluvě o počtu lidí, který ovlivňovala. V obou oblastech se od nich snažím učit.

3) Dle mého je důležité, jak budeme žít ve vztazích k lidem. Zda faráři jsou příkladem laskavosti, tolerance, obětavosti, v dárcovství, v pracovitosti, či nikoli. Možná jsem ovlivněna tím, že nejsem řečníkem, který může snadno mluvit. Pro mě i po mnoha letech služby jsou i krátká kázání námahou, stále hledám nejen porozumění biblickým textům, ale hledám vyjádření srozumitelnými formulacemi pro lidi dnešní doby. Snažím se jim rozumět

a shledávám to velmi obtížným. Je mi však zřejmé, že lidé nehledají slovní fundamentální vyjádření víry, ale společně hledáme v životě ukotvení, opravdu spolehlivé přátele a vztahy, učíme se naslouchat si, mít na sebe čas, odpouštět si, nebýt sobečtí a neodsuzovat se navzájem...

Petr Šandera, emeritní biskup

1) Soubor postojů vycházejících z výkladu Bible, který ignoruje biblickou kritiku (dobový kontext biblických textů, historická podmíněnost zákonitostí řeči a rozumění) a bojuje z pozice svého přesvědčení principiálně proti modernímu světu a jeho trendům.

2) Ve svém přístupu k moderní společnosti a jejímu vývoji se ČČS(H) od počátku projevovala jako liberální. Z odkazu zakladatelské generace a jejich pokračovatelů (biblická teologie, personalistický přístup) se učíme respektu jak vůči Bibli a křesťanské tradici, tak i vůči současnému snažení mravnímu a poznání vědeckému (viz tzv. pojmové určení). Myslím, že bychom dnes mohli být současnější (více přítomní v současném světě a víc naslouchat tomu, co prožívá a řeší).

3) Odpověď logicky vyplývá z fundamentalistického přístupu samotného. Jestliže je vývoj myšlení, morálky a kultury vnímán principiálně jako úpadek a zrada původního neměnného ideálu, pak je jasná jeho reakce na stále rychleji se měnící svět a společnost.

Alena Bartáková, studentka Husova institutu teol. studií

1) V případě křesťanského fundamentalismu můžeme mluvit a uvažovat o tom, že k němu patří ti lidé, kteří staví svou víru v Boha právě na pevném základu Písma. Svou víru tak řadí nad všechny světové filozofie, které se dotýkají Božího zjevení, a striktně dbají na její dodržování. Důležitým odkazem jsou pro křesťanské fundamentalisty především dopisy apoštola Pavla, v jehož slovech nacházíme zprávy o tom, že Písmo je Bohem vdechnuto a slouží nám právě jako základ k učení, napravování, výchově a konání dobrých skutků.

2) Určitě ano. Liberalismus vychází z otevřenosti církve a svobody projevu. O základy liberaly v církvi se postaral již v prvopočátku Karel Farský. V současné době zůstává zásadním a významným mottem svoboda svědomí a náboženského přesvědčení. V zájmu ČČSH je zaobírat se otázkami individuálního života, společenského i sociálního. Dogmata nejsou neměnná, jsou vyjádřením a ukazatelem, kterým směrem se víra vine. Navazuje na nejlepší křesťanské tradice a užívá mateřský jazyk při bohoslužbách. Zachovává úctu k učitelské činnosti a vědecké pravdě.

3) V současné době jsme „masírováni“ z masmédií a sociálních sítí určitým směrem a zároveň trendem současné uspěchané doby. Společnost se – ať chce nebo ne – rozkládá na několik skupin, které se liší svými názory. Nejzvonivějším názorem je určitě nárok na potrat, život v partnerském soužití stejného pohlaví, rasová ne/snášenlivost, umělá inteligence... Vrátime-li se ke kořenům křesťanského fundamentalismu, budeme těžko hledat slova a názory, které by současnou rozdělenou společnost spojily v určitějším kompromisu...

Za odpovědi děkuje redakce

Citurgie Karla Farského

15. Zpřítomnění Ježíše Krista - eucharistická modlitba

Svátoست večere Páně je veliké tajemství, které se každá církev pokouší nějakým způsobem vysvětlit, přiblížit, a dosud se nepodařilo dosáhnout v této věci jednoty.

Římskokatolická církev vyznává, že Ježíš Kristus je ve svátosti skutečně přítomen, že chléb se mění v jeho tělo a víno v jeho krev. Používá pro to výraz přepodstatnění (transsubstanciacce). Pro evangelické církve je naproti tomu večere Páně „pouze“ připomínkou Ježíšovy oběti.

Naše církev věří, že při večeri Páně je Ježíš Kristus jedinečným způsobem v přítomenu Duchu svatém, používáme pro to výraz „zpřítomnění Ježíše Krista“. Je to podle mě geniální způsob, jak naši teologové vyjádřili to, po čem při každé bohoslužbě toužíme a co zažíváme. Znamením této jeho přítomnosti ve společenství církve jsou chléb

a kalich s vínem.

Část Liturgie, označovaná jako „Zpřítomnění Ježíše Krista“, ob-sahuje dvě hlavní části – děkovnou modlitbu duchovního a ustanovení večere Páně.

Pro tuto děkovnou modlitbu se také používá výraz eucharistická. Řecké slovo eucharistie znamená díky-vzdání a označuje také večeri Páně.

V Bohoslužebné knize je děkovná modlitba připravena v několika variantách, vždy však vyjadřuje naše

díky a vděčnost Bohu za to, že nás stvořil, za jeho lásku k nám, která je tak veliká, že na svět poslal svého Syna Ježíše Krista, který se za nás obětoval a v Duchu svatém je stále s námi. Jak to vyjadřuje Janovo evangelium (Jan 3, 16): „Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ JK

Ilustrace: Lucie Krajčířiková

C E S T A

Co znamenají všechny ty -ismy?

To si možná řekne při pohledu na titulní stránku tohoto čísla našeho časopisu leckdo z vás. Můžeme si to samozřejmě „vygooglit“, ale budeme potom moudřejší? Slovo fundamentalismus je odvozeno z latinského fundamentum = základ. Klade důraz na zachování základních principů, v náboženství se vyznačuje například doslovným výkladem biblických textů.

Liberalismus je možné vnímat v určitém protikladu k fundamentalismu, protože mu záleží na svobodě. Je ale ještě spousta dalších „-ismů“, které bychom v této souvislosti mohli jmenovat – například modernismus, konzervatismus... Podstatné je však asi jedno – různí lidé vždycky měli, mají a budou mít různý pohled na svět a na život, a přitom všichni budou přesvědčeni, že mají pravdu, že ten jejich názor je správný. V takové situaci je klíčové, aby spolu dokázali i přes svá odlišná stanoviska ve vzájemné lásce vycházet, debatovat, naslouchat si, přemýšlet o argumentech toho druhého, neodsuzovat se. To se musíme učit, o to musíme prosit.

Jana Krajčířiková

Šeřík

Když přišel v čískách sladké štávé

čas, aby byla upita,
a po semknutých víčkách právě
slib uvolnění cupitá,
když s tajenými slovy díky
nám v rozechvělé hrudi tkví
dech vzbuzeného květenství,
jenž první vstává na šeríku,
tu ve větévkách steré dveře
ven kdosi zlehka pootevře
a z prahů září čistouta plá
tůň keřů, navrch vystouplá.

Miroslav Matouš
(řeč květů a křídel)

M o d l i t b a

Pane Bože, prosíme tě, uč nás navzájem si naslouchat, i když s někým nesouhlasíme. Uč nás přemýšlet o názorech druhých dřív, než je odsoudíme. Uč nás připustit, že naše pravda nemusí být ta jediná správná. Amen.

Dříve mi říkali Josef...

22. Smíření s bratry

Když všichni mí služebníci ze sálu odešli, už jsem to nedokázal vydržet a hlasitě jsem se rozplakal. Naříkal jsem tak úpěnlivě, že to muselo být slyšet po celém domě, ale mně to v tu chvíli bylo úplně jedno.

Řekl jsem svým bratrům: „Já jsem Josef. Můj otec je skutečně ještě pořád naživu?“

Mi nebozí bratři na mě zůstali zděšeně zírat. Hlavou se jim musely honit otázky: Je to snad další zkuška toho výstředního velmože? Proč tady tak hlasitě nařká a přitom nám vykládá takové nesmysly? Jak dlouho nás ještě bude Bůh trestat za naše hříchy? Konečně jsem se trochu uklidnil, vyzval je, aby se posadili, a znovu jim řekl: „Vážně, podívejte se na mě. Vím, že jsem se změnil, ale jsem to skutečně já, váš bratr Josef, kterého jste prodali do otroctví. Vůbec si to ale nevyčítejte, protože dneska už vím, že to ne vy, ale Bůh mě sem poslal, abych vše připravil pro vaši záchranu. Už dva roky je neúroda a ještě pět let bude. Díky tomu, že mi Bůh včas vyjevil, co se stane, mohl jsem tady v Egyptě vše zařídit, abyste vy ani vaše rodiny netrpěli hladem.“ Pak jsem jim dlouho vyprávěl, co všechno se se mnou dělo od té doby, kdy mě prodali té karavaně.

2

„Poslyšte, musíte udělat toto: jedte rychle za našim otcem, řekněte mu, že jsem stále naživu a že jsem se díky Boží pomoci stal vládcem celého Egypta. Vezměte otce, celé své rodiny i svá stáda a všichni přijďte sem. Já se o vás postarám. Budete bydlet v zemi Gošenu, dostanete všechno, co budete potřebovat!“

Pak jsem padl svému bratru Benjaminovi kolem krku a znovu se rozplakal. Objal jsem i všechny ostatní své bratry a konečně jsme se spolu po letech usmířili.

Mezitím se zpráva o tom, že ti muži, se kterými jsem již tak dlouho sám v přijímacím sále, jsou moji bratři, roznesla po celém faraonově domě. Faraon byl z této noviny potěšen a souhlasil s tím, aby se celá moje rodina přestěhovala do Egypta.

Dokonce nařídil, aby bratři na cestu dostali vozy a dost potraviny, které vystačí pro všechny i na zpáteční cestu.

Strávil jsem pak s bratry celou noc. Teď, když si již konečně mohli být opravdu jistí, že jim ode mne nic zákeřného nehrozí, uvolnili se a rozhovořili. Vyprávěli mi všechno, co se v jejich životech událo, kdo se s kým oženil, kolik má dětí, ale hlavně jsem se vyptával na našeho starého

Soutěž o tři knihy

Vyznat se v debatách dospělých je často složitě pro ně samotné, což teprve pro vás, děti! Někdy je to jako bloudit bludištěm. Pokud vyrazíte od písmene Z v kroužku a podaří se vám najít cestu ven, vypište si všechna písmenka, která na ní potkáte (ale jen ta ze správné cesty!). Dají vám dohromady tajemku, která napovídá, co nám v těch debatách může hodně pomoci.

Nezapomeňte nám své řešení poslat na adresu

jana.krajcikova@csth.cz,

abychom vás mohli zařadit do slosování o tři knížky!

Blahopřejeme výhercům z únorového čísla

(tajenka: *Hudba je lék*.)

Majka Coufalová z Litomyšle

Eliška Binderová

a Igor Palúch z Prahy

7

Mezi námi práčaty

4. Vítkov

Náš radostný život v Táboře však bohužel neměl dlouhého trvání. Ani naši nepřátelé nezaháleli. Zikmund Lucemburský, ten lišák ryšavý, požádal papeže, aby proti kacířským Čechům vyhlásil křížovou výpravu. „To je neslýchané!“ volali všichni. Křížové výpravy byly vždycky vyhlášovány proti nevěřícím, proti Turkům, teď však papež posílá vojsko proti křesťanům!

Už na začátku května vtrhli křížáci do Čech a postupně obsadili Hradec Králové, Kutnou Horu a táhli na Prahu. Pražané nejprve zkoušeli se Zikmundem vyjednávat, ale jeho podmínky byly pro ně nepřijatelné. A tak se nakonec obrátili s žádostí o pomoc na nás – tábory. To si pište, že když jsme se to s klukama dozvěděli, pěkně nám stouplо sebevědomí. Připadalo nám, že jsme to hlavně my tři, kdo půjdeme Prahu před křížáky zachránit.

Každopádně hejtman Žižka okamžitě za-

velel k přípravám a za pár dní jsme už táhli ku Praze. Cesta to nebyla snadná, protože panská vojska se nás pocho-pitelně všemožně snažila brzdit. Vždycky jsme ale jejich útoky dokázali odrazit a za několik dnů nás už Pražané nadšeně vítali před branami města.

Žižka nařídil na vysokém kopci, zvaném Vítkov, rychle postavit opevnění – dva sruby, obehnané příkopem a hliněnou zdí. Ještě teď mě páli ruce, když si vzpomenu, jak jsme se při tom nadřeli! Ale vyplátilo se to. Bitva to ale byla nel-točná. V jednu chvíli byl samotný Žižka málem zajat nepřáteli, naši bratři ale neohroženě vyrazili s cepy proti nim a vyrvali jim ho v poslední chvíli z rukou! Nakonec jsme všechny křížáky úplně rozprášili! To bylo radosti! Od této chvíle byl náš hejtman Žižka slavný muž, pry i ten kopec podle něj přejmenovali na Žižkov!

JK

Nakreslila: Lucie Krajčřířková

Nakreslila: Lucie Krajčřířková

otce Jákoeba. Teprve když začínalo svítat, poslal jsem je, aby se aspoň trochu před cestou vyspali, a sám jsem šel zařídit vše potřebné.

Nechal jsem připravit dostatek povozů a zásob jídla. Pro každého z bratrů jsem nachystal sváteční plášť, pro svého miláčka Benjamina ovšem plášťů pět a ještě tři sta šekelů stříbra. Nedokázal jsem si pomoci, tak jsem byl šťastný, že jsem se po tom dlouhém čekání se synem naší milované matky znovu shledal. Pro svého otce jsem pak nechal připravit deset oslů a deset oslic, kteří jako dary nesli nejkrásnější věci a nejvybranější lahůdky, jež jsem dokázal najít. Doufal jsem, že tyto dárky pomohou otce

přesvědčit, aby se i přes svůj pokročilý věk vydal na cestu do Egypta. Moc jsem toužil jej znovu spatřit!

Když byly všechny příkazy vydány, odešel jsem do ústraní, abych Bohu poděkoval za všechno, co pro mě udělal, a poprosil ho o splnění mého posledního přání – vidět se ještě s mým otcem Jákoebem.

Uklidněn modlitbou jsem šel vzbudit své bratry, aby se vydali na cestu.

Jana Krajčřířková

Dva faráři

V jedné poměrně velké náboženské obci se bratr biskup rozhodl ustanovit vedle faráře ještě jednoho duchovního. Důvodem bylo, že každý z nich měl jiná obdarování – Petr si dobře rozuměl s mladými lidmi, uměl je oslovit a vzbudit jejich zájem o víru. Pavel byl zase velmi oblíbený u starší generace, měl pochopení pro jejich pohled na svět, jejich radosti i trápení. Vypadalo to jako skvělé uspořádání, které pomůže rozvoji náboženské obce.

Jenže po pár měsících se ukázalo, že návštěvníci bohoslužeb příliš spokojeni nejsou. Nejen že jejich počet nerostl, ale naopak se pomalu snižoval, radě starších navíc začaly přicházet i přímé stížnosti. Sestra předsedkyně Lída, laskavá dáma, která si ve svých třiaosmdesáti letech stále udržovala neuvěřitelnou svěžest a energii – patrně díky svému celoživotnímu působení v Sokole – se jednoho dne, když přišel další nepřijemný e-mail, rozhodla, že se s tím musí něco udělat. Jestli si myslíte, že vše předala biskupovi a diecézní radě, aby záležitost vyřešili, tak se mylíte. Pozvala místo toho oba duchovní k sobě domů na oběd.

Nechala nejprve Petra i Pavla, ať si v klidu vychutnají její skvělou domácí kuchyni, a teprve u kávy a bábovky pronesla:

„Pánové, jistě tušíte, že i když vás vždycky moc ráda uvidím, moje pozvání mělo i svůj zvláštní důvod. Možná jste zaznamenali, že přibývá lidí, kteří jsou v poslední době ne-spokojeni s tím, jak to v naší náboženské obci chodí.“

„To je pravda,“ zareagoval okamžitě Pavel. „Sestry Olga, Květa a Hanka si mi stěžovaly, že Petr neustále při bohoslužbě hraje nějaké jim neznámé songy na kytaru, ale vůbec nezarážuje písně z našeho zpěvníku!“ Přitom se nevrážívě podíval na svého kolegu, který ovšem pohotově odpověděl: „Jasně, protože mládež má ty kytarové písničky raději. Jim zase vadí tvá dlouhá kázání, ve kterých jenom neustále zdůrazňuješ, jací jsme všichni hříšníci a že se máme polepšit.“

Nakreslila: Lucie Kráčířková

tupy vyrovnali. Přicházejí však stížnosti na něco jiného a je jich stále víc. Proto jsem vás pozvala!“

Lída se na chvíli odmlčela, oba duchovní jen zaraženě seděli. „To, co lidem vadí, a mně ostatně také,“ pokračovala Lída, „je fakt, že se vy dva vůbec nemáte rádi a dáváte si to jednoznačně a přede všemi najevo! Vy byste měli jít ostatním příkladem! I když se v mnohém neshodnete, měli byste se přinejmenším respektovat, a ne se navzájem urážet!“

Když Petr s Pavlem od Lidy odpoledne odcházeli, měli toho opravdu hodně k přemýšlení...

„Vždyť to tak taky je!“ přikývl Pavel. „Začíná to už třeba nedostatkem úcty ke dni Páně – jen se podívej, jak ti mladí chodí na bohoslužbu oblečení! No, ani se nedivím, když vidím, jaký jim dávaš příklad.“ významně pohlédl na Petrovu ošoupanou džínovou bundu.

„To je přece úplně podružná věc!“ rozhodli rukama Petr, až málem převrhl konvici s kávou. „Důležitá je opravdová víra!“

„To jistě,“ přikývl Pavel, „a ta se projevuje konkrétními skutky. Kolik třeba ti tví mladí – a nevymlouvej se, že studujuj, mnozí z nich už mají dávno zaměstnání – přispěli do naší sbírky na nové pozlacení našeho kalicha? Nakonec se na to zase složí chudí důchodci!“

„Protože jim tohle opravdu nepřipadá důležité, nezlob se na mě. Klidně by používali třeba dřevěný kalich, ale peníze by raději dali na něco smysluplného, třeba na pomoc Ukrajině!“

Sestra Lída, která dosud jejich rozhovor jen tiše poslouchala, konečně zasáhla. Bylo jí jasné, že jakmile se do sporu zatahne ještě politika, nic se nevyřeší. Zvedla ruku a rázně řekla: „Pánové, je jasné, že oba máte rozdílný pohled na to, co je důležité, a co ne. Máte také různá obdarování, což byl ostatně i důvod, proč bratr biskup rozhodl, abyste pracovali spolu. Ne každému může vyhovovat všechno, co dělá Petr, stejně jako je tomu u Pavla. Ale v tom problém není! Myslím, že naše sestry a bratři jsou dostatečně to- zlerantní, aby se s vašimi rozdílnými přis- tupy vyrovnali.“

Jana Krajčířková

Církev československá husitská mezi liberalismem a konzervatismem

Vznik Církve československé (husitské) byl z teologického hlediska plodem katolického modernismu. Představitelé i řadoví zastánci změn v římskokatolické církvi vnímali změnu paradigmatu, charakterizovanou stoupajícím individualismem, sekularizací a rozvojem přírodních věd. Charakteristickým prvkem počátků církve bylo hledání srozumitelného věroučného stanoviska i důraz na návrat k prvokřesťanským kořenům. Církev mělo tvořit společenství bratří a sester, z nichž někteří byli odděleni ke službě Bohu u stolu Páně. Biskupy se měli stát lidé čestní, kriticky uvažující, empatictí, pastýři společenství, nikoliv „církvní bafuňáři“.

Církev československá důstojně překonala těžké období nacizmu a přes některá selhání a odpadnutí od víry si zachovala důstojnost i v době komunistické totality. Ve svém učení se varovala extrémních liberálních pozic, díky nimž se mění teologie v etiku, a odolala i možným konzervativním pokušením, díky nimž by se upjala k biblickému fundamentalismu nebo k liturgickému formalismu.

S nástupem svobodné společnosti po roce 1989 se vyrovnává hůře. Nabytá svoboda přinesla tápání v otázkách pastorace i misie. Připojení se ČČSH k církvím, které využily státem nabízenou možnost vyrovnání (tzv. restituce), vnesla do řad církve otázky spojené s tím, jak řádně, zodpovědně a poctivě hospodařit s nabytými penězi. Ústava a řády církve vždy kladly důraz na poctivost a zodpovědnost členů církve (duchovních i laiků), kteří zodpovídali za hospodaření církve.

Vedle těchto vnitrocírkvních problémů se ČČSH stala součástí tzv. postmoderního, globalizovaného světa, jehož typickými prvky jsou např. odpor k jakýmkoli „svatým pravdám“ (náboženským i politickým), demytologizace všeho tradičního, nárůst uvědomování si svých práv (Listina základních práv a svobod), dominance sociálních sítí a vyprázdňení kdysi „obsahově samozřejmých“ pojmů (rodina, vlast, víra, pohlaví).

Toto „rozkymácení“ hodnot vedlo k tomu, že se objevily tendence „zakonzervovat“ tradiční pojmy v životě církve a tvářit se, že se nás změny ve světě netýkají, ba co víc, že jdou proti našemu křesťanskému (nejlépe biblickému) přesvědčení.

Jako bychom zapomněli, že důraz na vzdělání, na kritické myšlení, na pochybnost jako nezbytnou obranu proti fundamentalismu, byly kdysi zdravými východisky při vzniku církve.

Zatímco liberálně uvažující věřící a duchovní musí promýšlet (a promodlit) nové výzvy přicházející ze světa (Bohem stvořeného), ti, kteří se nových změn bojí, pochybují o nich, odsuzují je, odmítají je, jsou nuceni zastávat pozice biblického fundamentalismu nebo fundamentalismu církevních předpisů, jež považují za nedotknutelné a nezměnitelné.

Být církevním liberálem neznamená „poklonkovat“ světu a nekriticky přijímat vše, co z něj vychází. Na druhé straně je liberalismus otevřen diskusi a dialogu, je se světem a lidmi v něm žijícími konfrontován, pokouší se pochopit nejvnitřnější pohnutky jejich myšlení a jednání. Liberál žije ve světě, s ním a pro něj.

Člověk, který se „zastavil“, „zakonzervoval“ ve své víře, myšlení a jednání, se musí cítit ve světě cizincem. Má problém vnímat lidi s jiným přesvědčením jinak, než jako hříšníky, svévolníky, jedince jednající pod vlivem nízkých pudů a zvráceností. A především, konzervativní člověk v ČČSH má velikou tendenci „kádrotvat“, diktovat, kdo je a kdo není hoden Boží milosti.

Osobně si vážím každého, kdo zastává i pozici konzervativní, důsledně studuje Písmo, kriticky sleduje rychlý a dynamický vývoj ve světě a pokouší se mu porozumět. Pokud tak činí s otevřeným srdcem a s láskou, dá se s ním vést dialog.

Pokud se však v ČČSH objevuje konzervatismus založený na stereotypch, předsudcích, biblickém fundamentalismu (ovšem eklektického typu, kdy si vybíráme jen to, co podporuje naše názory), nebo dokonce založený na dezinformacích a naprostých nesmyslech, je třeba stále připomínat, že ČČSH vznikla jako církev svobodná, kladoucí důraz na vzdělávání věřících i duchovních, i na kritické myšlení. Vyznává také dialog založený na argumentech a odmítající bezduchý věroučný fundamentalismus a klerikální episkopalismus.

ČČSH stojí na křižovatce a jen a jen její členové se musí na nadcházejícím sněmu rozhodnout, budou-li členy církve založené na svobodě a otevřenosti, nebo se stanou členy unaveného, podezřívavého, opevněného spolku zahořklých lidí. **Martin Chadima**

Tobiáš Frýdl představil projekt „Víra v barvách duhy“ na Husitské teologické fakultě UK

V rámci pátečních seminářů *Kurz teologie v dialogu*, které na HTF UK vede spirituál Filip Sedlák, představil 22. března Tobiaš Frýdl projekt „Víra v barvách duhy“, jehož snahou je zprostředkování jiného pohledu řady lidí v různých postaveních a funkcích napříč církvemi na LGBT témata.

Projekt cíleně představuje otevřené a přijímající názorové proudy. Záměrně nemapuje (ultra)konzervativní postoje v církvích, i přesto však není jednostranný. Vnější do veřejné debaty, ve které jsou z křesťanského prostředí slyšet převážně odmítavé postoje, pluralitu názorů v celé své pestrosti.

Kurz Teologie ČČSH v dialogu

je navazujícím předmětem v oboru husitská teologie, který formou setkání s duchovními i laiky prohlubuje nabyté znalosti studentů a zasazuje je do praktického kontextu a problematiky v rámci specifík husitské teologie. Formou přednášek, diskuze, rozhovoru a osobní zkušenosti se studenti seznámí s minulostí i současností ČČSH v myšlení i praxi, porozumí jejím specifickým v rámci ekumenického prostoru, seznámí se s klíčovými pojmy a dějinnými zlomy,

nahlédnou do její specifické nauky, spirituality i společenské a sociální aktivity, vztahu k vědeckému poznání i problematikým místům vlastní teologie a dějin...

-red-

O liberalismu: Jsme podnikatelé svého vlastního života

Do určité doby jsme zažívali poklidnou dobu, kdy se zdálo, že náš čas je ovlivněn „pouze“ bojem jednotlivých politických stran, jejich zápasem o moc. V současné době však cítíme, že do tohoto boje se vnesl jiný prvek zdůrazňující to, kam patříme, jakou máme identitu.

Do našich rozmluv se vnáší otázka, kdo jsi ty, kam patříš. Zdůrazňuje se opět po dlouhém historickém čase dělení na „my a oni“. Pojem soudržnosti se vytratil, neboť dělení se dostává nyní až do roviny já – osobnost a oni – druzí. Je to výsledek vývoje a tlaku liberalismu s důrazem na svobodné, ničím a nikým neomezované individuum. S tím připomeňme slova Margaret Thatcherové: „Nic takového jako společnost neexistuje. Jsou tam jen jednotliví muži a ženy.“ Odmlčela se a dodala: „Jsou ještě jejich rodiny.“ Podle Thatcherové tedy neexistuje nic společného, neexistuje nic sociálního, neexistuje žádná společnost, existují pouze jednotlivci nebo rodiny.

Ovšem i toto je minulost, dochází k dalšímu posunu v chápání, že není lid, národ, ale jen souhrn svobodných jednotlivců, ekonomických aktérů – podnikatelů. Každý z nás je chápán jako podnikatel se svým životem. Instrukce a principy zaměřené na zajištění demokracie, kultury potřebné k jejímu vyživování, jsou postupně více a více zpochybňovány jejich ekonomizací. Neoliberalismus a jeho ekonomové vymetli dosud existující pavučinu

našeho spojení a propojení ve společnosti. Odstranili pavučinu spojovacích sil, které nás potenciálně spojují dohromady, ale také rozvrstvějí a odcizují, atomizují a staví nás jeden proti druhému. Tradičně vyvinuté vztahy, staletými vyvinutý řád a forma našeho žití na Zemi, jsou rušeny.

Začíná nám svoboda a osvobození od regulací a omezení, jak někdo trefně v médiích poznamenal, že dochází k „rozpuštění kolektivních identit jako národ, třída nebo lid“. Politické instituce jsou stále více ovládnuty financemi a korporátním kapitálem a demokracii nahrazuje plutokracie řízená pro bohaté. Sociální hnutí za sociální spravedlnost se stalo nesprávné z důvodu, že je to sociální inžer-

nýrství, je to totalitní populismus.

Dochází k tomu, že je uvolněn trh, ale také morálka. Podnikáme tedy nejen ekonomicky, ale i morálně, kdy zkusíme, co se dá a co ještě vydržíme.

Přitom na druhé straně jde o chápání demokratické šance pro všechny jako jednotlivce coby sebeinvestující kapitál.

Blaho jednotlivců přímo souvisí s jejich schopností kontrolovat své vlastní životy. To a podobné myšlenky se staly určitou infekcí přetvářející pozvolna naši společnost. Přemýšlíte, co udělat pro zlepšení svého vlastního lidského kapitálu, aby ostatní považovali vaši kapitálovou hodnotu za atraktivní. Stáváme se individuálními aktéry na konkurenčním trhu a druhem zvrácené racionality, kterou rozvíjíme, abychom ospravedlnili nelidskou společnost a sociální vztahy, které z toho vyplývají. Když nevládníte alespoň byt, vlastníte svoji práci, a to až do úmoru, krachu vlastního života.

Jak psaní o liberalismu a jeho vývoji zakončit? Nejlépe citací jeho klasika Hayeka: „Podívej, můžeš pracovat celý život, a stejně skončíš na dně. Kapitalismus rozděljuje, odměňuje ne podle práce, ale podle trhu. A můžete mít štěstí, možná ne.“

Na podkladě rozhovoru šéfredaktora webu The Real News Maximilliana Alvareze s prof. Wendy Brownovou připravila redakce

Wendy Brownová - filosofka na straně slabých a chudých

Po roce 1989 jako bychom se znovu narodili, přinejmenším znovu nadechli. Vše bylo jasně naplánované – dálnice kapitalismu před námi se všemi možnostmi. V posledních letech se vše jakoby zadrhlo a nastaly problémy. Do našich životů se vplížil jiný duch doby. Tím se zabývá americká sociální filosofka Wendy Brownová. Prostřednictvím jedné z jejích knih představíme její názory na dnešní složitou dobu, kterou se nám snaží jako filosof vysvětlit.

Za současnou situaci ve světě viní neoliberalismus a v knize **In the Ruins of Neoliberalism: The Rise of Antidemocratic Politics in the West** (Na troskách neoliberalismu: Vzestup antidemokratické politiky na Západě) vysvětluje jeho povahu.

Podle ní se neoliberalismus projevil jako „síla, která připravila půdu pro mobilizaci a legitimitu ničivých antidemokratických sil ve druhé dekádě dvacátého století.“ Pamatuje na mnohá vystoupení v devadesátých letech, na pokřik „nejste jako oni“, kdy první

osoba množného čísla byla v podvědomí jako posilující droga. Tu se postupně vkrádá myšlenka „jsme souhrn svobodných jednotlivců s jejich občanskými právy a svobodami“ a mizí s tím ono soudržné „my“. Podle Brownové začaly být podnikány „útoky na společnost chápanou jako zažitou a vedenou společně a na legitimitu a praxi demokratického politického života“. Podle ní nedochází jen k pouhému ekonomickému náhledu keynesiánského typu, ve kterém jsme podnikavci, podnikatelé, ale jde o „masy zcela politicky pacifikované tím, že se zredukuje na ekonomické aktéry a morální aktéry starající se o své vlastní životy“. Dále píše:

„Neoliberalismus odstranil doménu, kde spolu skutečně žijeme, nejen jako jednotlivci v domácnostech, ale žijeme spolu ve světě.“ Brownová popisuje to, co dobře známe – naprosto atomizovanou společnost bez vazby ke kolektivnímu subjektu. Vše má ale další neblahé důsledky: „Stát začíná vyrovnávat genderové vztahy, legitimizovat podivinství, narušovat rasové vztahy, nejde jen o despotismus, který zasahuje do svobody vyvinutých řádů a lidí v nich. Je to etatismus, je to totalitarismus, je to diktování, kde má být svoboda.“ To na druhou stranu podle Brownové vyvolává „implicitně druh zproštění viny slabých nebo subjektu nebo těch, kteří jsou na dně hierarchií“.

Filosofka dospívá k závěru o neoliberalismu, že vytváří situaci, kdy si lidé „stěžují na to, jak se jim nedaří nebo jak nezbohatnou, nebo jak se jim nedaří ve škole kvůli tomu či onomu vektoru moci, který by podle nich měl být napraven. Ale ve skutečnosti je to buď jejich vlastní

zásluha, protože prostě selhávají v tom, aby byli dobrými podnikateli; nejsou tím správným druhem neoliberálních subjektů, ale také fňukají a jsou v tom závislí na státu..., protože je to opravdu o fňukání a stěžování si a o tom být měkký a slabý, když byste měli být tvrdí a samostatní...“

Co říct závěrem? Vraťme se opět k „sametové revoluci“ a době krátce po ní. Mnozí si vzpomenu na tehdejší volání po tzv. třetí cestě, jakémusi modelu mezi socialismem a kapitalismem. Jistě si také vzpomene na slova mnoha ekonomů, že jde o nereálnou vizi. Tehdy zvítězila teorie o tom, že trh vše vyřeší. Nikoho tehdy nenapadlo, že se může z pocitu znechucení z liberalismu nebo neoliberalismu vydávajícího se za liberalismus stát to, že lidé nakonec „zatouží“ po populismu, kterého jsme také dnes svědky. O tom, čeho všeho se můžeme dočkat, je kniha Wendy Brownové.

Zamyšlení: Rozdělení nebo diferenciac

Politické a kulturní roztržky jsou častější než kdykoli předtím, a to nejen u nás, ale i v mnoha západních zemích. Ve veřejných debatách o otázkách, jako jsou potraty, gender, změna klimatu, migrace a rasismus, jsou navíc používána ostrá slova a to vnímání roztržky jen posiluje. S rostoucí mírou svobody a problémy jako covid, migrace, válečný konflikt na Ukrajině a v Gaze, vzniká diferenciac, kterou až tupě nazýváme rozdělením. Proč volíme termín rozdělení? Diferenciac vůbec nemusí být rozdělením. Napětí mezi skupinami zvyšují média a internetové sociální sítě a politici se pro své účely tohoto rozdělení chytají. Tím přispívají k ještě většímu zkeslení skutečnosti a zvěšování antagonismu emocemi. Na povrch vyvěrají spíše extrémní názory než umírněný hlas většiny. Je to tím, z pohledu psychologie, že lidé spíše věnují pozornost negativní informaci než pozitivnímu konstatování a faktům.

V každé společnosti dnes nalezneme téma, na kterém se „lámou“ názory. Ať je to konflikt na Ukrajině nebo jinde migrace nebo jindy bohatství a chudoba. Vzniká něco jako nesoulad mezi jednotlivými skupinami – zde například mezi „kavárnou“ a ostatními. Navzájem se tribalizují a na zlomové linii sporu dochází k rozdělení dalšímu: sociálnímu, politickému, ekonomickému a sociokulturnímu. Přitom neshoda je nedílnou součástí společnosti a jejího dalšího vývoje. Co je ovšem pro společnost škodlivé, to je chápání jiného názoru jako nepřátelského a označovat jej za protiprávní. Vzniká postdemokracie, ve které politické strany tvoří politickou kastu, která má pocit nedotknutelnosti. Díky tom vzniká populismus, ne-li terorismus, snažící se hegemonii kasty svrhnout. K tomuto vývoji dochází na cestě liberalismu k neoliberalismu, jehož boje s populismem nebo fundamentalismem jsme svědky jak na ulicích, tak v našich myslích.

redakce

Karel Kryl - básník zklamáný dobou

Básníkem, který trpěl zklamáním dnešní doby, byl bezesporu Karel Kryl. Po roce 1989 se domníval, že dojde k uskutečnění „třetí cesty“, ekonomicko-politického směru kombinujícího kapitalismus s některými myšlenkami socialismu. V podstatě měl na mysli tzv. švédský model kapitalismu s velkými sociálními výhodami a úlevami pro obyčejné lidi. Vyplývalo to z jeho neobyčejně velké empatie a sociálního citění. Není divu, že se myšlenkově rozešel s tehdejšími politiky, ať už Havlem nebo Klausem.

Odradem zklamání z nastolujícího se neoliberalismu je jeho poslední tvorba. Často se spekuluje, že z beznaděje mu puklo srdce (zemřel na infarkt). Nedávno jsme si připomenuli 80 let od jeho narození a třicet let od jeho smrti.

Znamení doby

Před okny sloup - znamení moru
Předpověď provazů a divných mravů
Klesáme hloub se strachem tvorů
Před ranou do vazů, před zlobou davu
Na stěně mříž - znamení doby
Děsím se obrázků, děsím se šachu
Zbyl jenom kříž, zůstaly skoby
A myšlenka na lásku v zajetí strachu
Zástupy lidí jdou pozpátku vpřed tak, jako raci
Zbabělost - hostii každý si pozvedá, pálí ho dlaň
Mnozí se stydí, že stavěli svět, některý zvrací
Dávaje bestii ze svého oběda povinnou daň
K výkazu ztrát připište sebe
že jste jen couvali mlčky a kvapně
Zato když brát chtěli vám nebe
že jste jim kývali, Bože, tak trapně!
Přes čelo stín - znamení studu
Znamení malého lidského strachu
Na pití blín, k zábavě nudu
K důvěře podlého a nasypat hrachu!
A nasypat hrachu

ANKETA

Jedním z témat zjišťujících atmosféru napříč společností a rovněž církvemi jsou sociálně-etické otázky, včetně eutanazie. Zeptali jsme se na tuto problematiku u nás v církvi:

Emma Blažková, *farářka NO Praha – Nové Město*

Život jsme si nedali, nebudeme si ho brát. Parafrázuji Písmo. Spíš než odpověď mi v hlavě vyvstávají otázky. Jak mohu posoudit, co má ten druhý vydržet? Ve své blízkosti jsem měla dvě drahé bytosti. Jedna byla devadesátiletá a druhá byla bez nohou s tzv. fantomovými bolestmi. Obě vyřešily odchod z tohoto světa tak, že přestaly přijímat potravu. Do týdne jejich život tiše zhasl. Byla to forma eutanazie. Mohla bych je odsoudit? V žádném případě. S vědomím, že všechno na světě lze zneužít, se přikláním k souhlasné odpovědi. Je na lékařích a zákonodárcích, aby tuto citlivou záležitost dobře ošetřili proti zneužití. Je na všech zabývajících se etikou a na nás, kněžích, abychom pomáhali lidem najít smysl i v utrpení – ale ne za každou cenu.

Magdalena Laláková, *studentka Husova institutu teol. studií*

Život je darem od Boha, který lze přijmout pouze jednou. Je to ta nejvzácnější věc, jakou můžeme dostat. Jedině Bůh nás bude soudit za to, jak jsme ho žili, dožili, nebo předčasně ukončili. Život však někdy není snadný. Může se stát, že se člověk chce svého života dobrovolně vzdát. V dnešní době přibývá ve světě počtu žádostí o eutanazii, která u nás zatím není povolena. Můj názor na ni je spíše kladný. Podle průzkumu by s jejím uzákoněním souhlasilo až 63 % populace. Jednalo by se však jen o nejextrémnější případy v terminálním stádiu. Bohužel se dá také snadno zneužít.

Kateřina Tábořská, *členka NO Praha – Smíchov*

Když už je zdravotní stav beznadějný, pacient trpí velkými bolestmi a požádá o eutanazii, tak jsem pro, aby byla provedena. Měl by v tom hrát roli především osobní postoj a ne duchovní hodnoty.

Petr Šandera, *emeritní biskup*

Cítím velký respekt vůči tajemství života a smrti, vůči hranici mezi obojím a nezvratností jejího přejití směrem do smrti. Také bych se obával možného zneužití. Z těchto důvodů jsem vůči pokusům uzákonit eutanazii velmi zdrženlivý. Na druhou stranu si uvědomuji, že to není jen teoretický problém a že se nevyřeší pomocí zjednodušujících schémat ani vnucováním našich křesťanských

postojů sekulární společnosti. Je třeba naslouchat těm, kterých se tato otázka nejvíce dotýká, a také těm, kdo mají odlišný názor. Osobně bych si přál, aby nikdo nepotřeboval řešit svou situaci eutanazií. Ale určitě bych neodsuzoval ty, kdo by se pro ni rozhodli, pokud by uzákoněna byla.

Tomáš Chytil, *olomoucký biskup*

Definice se různí. Aktivní, pasivní, vyžádaná, nevyžádaná, pomoc při umírání, pomoc zemřít a podobně. Otázkou je spousta. Nicméně – před lety jsem navštívil divadelní hru Brada Fräsera *Teď mě zabij*. Odcházel jsem rozrušen, mírně řečeno. Drama totiž směřuje k eutanazii jedné z postav, ale vysloveny jsou i pochyby o tomto činu. Doporučuji. Pak se mi vybavuje statistika provedených eutanazií v Nizozemsku z knihy M. Váchy (2019). Varovná a vzrůstající čísla. Legalizaci eutanazie říkám ne. Zároveň vím, že je bolest, kterou těžko utišujeme, jsou situace jevící se bezvýchodně, příliš těžké a dlouhé utrpení. Někdy je složité najít čestné řešení před Bohem i lidmi. A udržet čisté svědomí.

Terezie Remencová, *studentka Husitské teologické fakulty UK*

Otázka se týká samého základu naší etiky. Křesťanský pohled na člověka zpochybňuje tradiční názor, že každý člověk je pouze autonomní osobnost, a poukazuje více na souvislosti, ve kterých žije. Lidské bytosti jsou vztahové. To neznamená zpochybnění jejich autonomie, ale pohled na nezávislého, participujícího jedince, je doplněn skutečností, že lidé jsou také definováni vztahy k sobě navzájem. Na hlubší rovině mluvíme o stvoření Bohem a k Božimu obrazu. Co když tento Boží obraz vykřikne „trpím“ a přehlásí veškeré fundované výzkumy a názory na toto téma? Tento výkřik je silný a dokáže bořit schémata. Znamená různé věci, různé situace, ale vždycky závažnost. V rozsahu odpovědi si netroufám vyřknout soud nad komplexním tématem. Často jsem se ale zamýšlela nad tím, zda by církev budoucnosti, ve společnosti, kde by byla eutanazie legální, dokázala doprovázet lidi až k samému okamžiku dobrovolné smrti. Je to velká zkouška respektu k rozhodnutím druhých, nad kterými nemáme moc a která je těžké ustát. **-red-**

Svět se změnil. Život člověka již neutváří příroda a tradice, ale on sám

Lidský život i mezilidské vztahy doznaly v poslední době zásadních změn. Promítá se to i do společenských norem a institucí. Výzvy, které přináší rychlý technologický pokrok a aktuální období pozdní modernity, se odráží v životě společnosti i nárocích na pastorační práci. Na proměny životních a partnerských drah v nynější české společnosti se v rámci podzimní Husitské teologické konference zaměřil duchovní ČČSH Pavel Kolář. Ve své prezentaci „Životní dráhy lidí v pohledu současné sociologie a pastorální antropologie“ uvedl současné společenské změny do kontextu sociálně utvářených forem „běhu života“.

Průběh života lidí se od původního životního cyklu, spjatého s přírodním řádem, rozvinul v soudobých společnostech pozdní moderny v životní dráhu člověka, výrazně individualizovanou. Jejimi charakteristickými tendencemi jsou detradicionalizace (proměna tradičních institucí, emancipace z normativních rámců), sekularizace (ztráta hegemonie církví, oddělení od státu), pluralizace (osobních přesvědčení i společností), individualizace (uvolnění tradičních sociálních pout, středem života se stává jednotlivec), privatizace (rozšíření soukromé sféry mimo vliv veřejných

institucí, i víra se stává soukromou záležitostí) či fragmentizace (rozpad univerzálního životního příběhu do jednotlivých epizod).

Vrchol i propast svobody

Pozdní moderna tak přispěla ke vzniku, rozvoji i proměně mnoha různých sociálních forem života lidí a jejich soužití, které jsou západními společnostmi a státy postupně přijímány jako legitimní. Koexistují spolu jako životní formy, které si lidé mohou volit nebo mezi nimiž během svého života postupně přecházejí. Každá

z forem nabízí příležitost žít s druhými lidmi v různé míře vzájemných závazků a sdíleného života. Pozdní moderna vidí člověka jako bytost, která chce proměnit svůj život v osobní volbu a utvářet jej jako jedinečný příběh; zároveň jako bytost odsouzenou k nejistotě, zda volba byla správná, a k nezajištěnosti tváří v tvář četným životním rizikům. Život je pojímán jako osobní „projekt“, jako úkol. Pak ovšem může lehce docházet k selháním – to je vrchol i propast svobod.

„Je velká rozmanitost způsobů života lidí, jsou různé formy soužití, které si lidé buď vybrali, nebo k tomu byli přivedeni okolnostmi,“ uvedl Kolář.

Jedním z témat, o kterém se v církvích v poslední době hodně diskutuje, je partnerské soužití či manželství stejnopohlavních párů a žehnání jejich společnému životu. Společné diskuzi by prospělo, kdyby toto téma bylo nahlíženo v širším kontextu vztahových změn, které současná doba přináší. K nim podle Koláře patří i zásadní proměna pohledu na náplň rodiny, kterou můžeme sledovat v křesťanských bohoslužebných knihách tradičních reformačních

církví. Za hlavní účely manželství byly pokládány plození dětí a ochrana před žádostivostí. K nim se družily vzájemná útěcha a pomoc a cvičení v poslušnosti, zbožnosti a lásce. V současné době jsou hodnotami manželství zkušenost celoživotní jednoty srdce, těla i mysli, útěcha a společenství, vzájemné obohacení a povzbuzení, něha a důvěra, osobnostní zrání a rodina jako místo výchovy (nikoli rození) dětí a obohacení společnosti.

Pastorální pozornost je také třeba věnovat lidem, kteří žijí v nesezdaných formách soužití, párům bez společné domácnosti, nebo singles, kteří žijí trvale nebo dočasně sami. „Velká část lidí, kteří přicházejí do nuselského sboru pravidelně na bohoslužby, žije jinak než v manželství,“ poznamenal Kolář. Jiným sociálním formám soužití nebo života, než je manželství, se podle něj v církvi dosud věnovala menší teologická a pastorálně liturgická pozornost. Současné změny ve společnosti jsou tak příležitostí k rozvoji celostního přístupu.

Príspevek P. Koláře z konferencie *Životní a partnerské dráhy lidí v perspektivě pastorační služby* zpracovala **Tereza Zavadilová**

Závěrem: 110 let nejliberálnějšího klasika české literatury

Jestliže jsme magazín věnovali většinově liberalismu a jeho vývoji, na závěr se zmiňme o spisovateli. V jistém směru je českým nejliberálnějším klasikem spisovatel Bohumil Hrabal. Minulý měsíc 28. března by se byl dožil 110 let.

Nebyl mimo politiku, jak by se zdálo, ale jako literární liberál a umělec na ni nahlížel po svém. Však o sobě také prohlásil: „Já jsem mistr a vyprávím subjektivní příběhy a taky rebus politicus.“ Příkladem Hrabalova politického rébusu je jeho názor na prezidenta Václava Havla: „Nádherný příběh lyrického, poetického, prostě básníka, kterej ale vnáší náboj lyričnosti a poetičnosti do světové politiky, a jestli ta politika toto neuzná – a vona to uznala, jak jsme viděli v Americe a Anglii – tak je ztracená, protože musí bejt politika i taky poezie, lyrika a v jistém smyslu se vším nábojem v dramatickém sdělení, čili i k výčitce celému světu, jak se to vede, tak to nejde takhle, jak sme to vedli, to vede ke katastrofě – a Havel je obrana proti katastrofě.“ Hrabal tak dokumentuje dotažení liberálního umění ad absurdum až do politiky.

Málokdo asi ví, že slavný spisovatel také chodil na návštěvu na faru a do sboru naší církve. Sprátelil se s farářkou Petrou Šáchovou, která popsala své setkání s Bohumilem Kilianem zvaným Hrabalem.

Hrabalova zeď v Praze - Libni

Petra Šáchová: Vzpomínka na panenské Kersko

Už je to víc než čtyřicet let, kdy jsme byli s přáteli z naší farnosti na výletě. Po cestě domů jsme se zastavili v Kersku ve známé Hájence na malé občerstvení. Hájenska byla široko daleko vyhlášená dobrou kuchyní. Při odchodu z výčepu jsem si letmo všimla obrázku téměř holohlavého muže, který byl zavěšen u čestného stolu štampastů. „Hele Lenin, kam ten všude nevrže.“ „...jsem řekla hlasitě. Všechny nás to velmi pobavilo. Za malou chvíli za mnou přišel postarší muž se slovy: „Madam, to s tím Leninem jste trochu přehnal,“ a byl to sám Bohumil Kilian zvaný Hrabal.

Byl úžasný společník – vtipný, moudrý, veselý. Společně jsme prožili hezký podvečer, který se nakonec protáhl do pozdních hodin. Příští neděli přišel náš nový známý k nám do sboru. Přinesl

s sebou několik svých knih a sdělil mi, že se chystá natáčet film podle knihy „Slavnosti sněženek“ a rád by si vybral pár lidí z vesnice do svého filmu. Jak řekl, tak učinil. Vzpomínám si, že kdykoliv ten film dávali v televizi, musela jsem posunout bohoslužby na později, protože se celá vesnice dívala na své herecké výkony nebo na své příbuzné. Byl to takový „Přerovský svátek“.

S panem Bohouškem jsme se stali přáteli. Chodil k nám na farnost, do zámku, letní měsíce často trávil u přerovského rybníka a občas se přišel podívat na místní fotbalová utkání. Moje ovečka, tedy spíše temperamentní beránek, byl kromě jiných i fotbalista Tomáš Skuhravý zvaný Bomber. Na oplátku nás Bohumil Hrabal zval do své chaty v Kersku, kde s ním bydlelo snad třicet

polodivokých kočiček. Ač divoké, vždycky se přišly pomazlit a sníst pamlsky. Ale jinak žily v naprosté volnosti, svobodě a pohodě. Často mi říkali přátelé, že by si přáli být v kůži mého pejska. Já bych si přála být kočkou pana Hrabala.

Nedávno jsme měli besedu se seniory a povídali jsme si, do jaké doby by se chtěli vrátit a které období bylo v jejich životě nejhezčí. Bylo by hezké vrátit čas o čtyřicet let zpátky. Sedět v Kersku se třemi kočkami na klíně a čtvrtou za krkem. Nabrat si zázračnou vodu ze studánky svatojosefské a prožívat hezké chvíle u skleničky s Pábitelem a bohémem p. Hrabalem.

Je to už 110 let, kdy jste přišel na svět, pane Bohumile, ale ve vzpomínkách jste tu stále s námi. **Petra Šáchová**

si Vás dovoluje pozvat u příležitosti výročí

600 let od úmrtí Jana Žižky

na

Slavnostní bohoslužbu s přednáškou

26. května 2024 od 14:00 v Husitské kapli v Hradci n. M.

na konci ul. Husova v Hradci nad Moravicí

Program:

14:00 - Slavnostní bohoslužba

- s doprovodem pěveckého sboru G.Ola
- slouží Tomáš Chytil, biskup Olomoucké diecéze ČČSH s Tomášem Buttou, patriarchou ČČSH

15:00 - Pietní akt u pomníku Jana Žižky

15:15 - Průvod s kostýmovaným jezdcem J. Žižkou

- průvod povede od kaple k „Babinci“ (Podolská 308), kde proběhne přednáška (cca 430 m)

15:30 - Přednáška na téma: Jan Žižka, osobnost na

- jevišti dějin české reformace i muž ve stínu.
- přednáší PhDr. Bohdan Kaňák Ph.D.
- drobné občerstvení zajištěno

Vstupné dobrovolné

(Ne)víra není překážkou!